

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

ÇİN HALK CUMHURİYETİ ÜLKE RAPORU

Dış Ticaret Müdürlüğü
Ocak 2024

İÇİNDEKİLER

GENEL BİLGİLER	3
1.1.1.Coğrafi Konum.....	3
1.1.2.Siyasi ve İdari Yapı.....	3
1.1.3.Nüfus ve İstihdam.....	5
SEKTÖRLER	8
2.1.1. Tarım ve Hayvancılık.....	8
2.1.2. Sanayi.....	9
2.1.3. Madencilik.....	9
2.1.4. Hizmetler.....	9
2.1.5. Lojistik.....	9
2.1.6. Enerji.....	10
DIŞ TİCARET	10
3.1. <i>DIŞ TİCARET</i>	10
3.1.1. Genel Durum.....	10
3.1.2. Başlıca Ürünler İtibariyle Çin İhracatı (Bin Dolar).....	11
3.1.3. Başlıca Ürünler İtibariyle Çin İthalatı (Bin Dolar).....	11
3.1.4. Başlıca Ülkeler İtibariyle Çin İhracatı (Bin Dolar).....	12
3.1.5. Başlıca Ülkeler İtibariyle Çin İthalatı (Bin Dolar).....	12
TÜRKİYE İLE TİCARET	13
4.1. <i>TÜRKİYE İLE TİCARET</i>	13
4.1.1. Türkiye'nin Çin'e İhracatında Başlıca Ürünler (2023).....	13
4.1.2. Türkiye'nin Çin'den İthalatında Başlıca Ürünler.....	14
KONYA İLE TİCARET	14
5.1. <i>KONYA İLE TİCARETİ</i>	14
5.1.1.Konya – Çin 2022 Yılı İhracat Kalemleri.....	14
5.1.2.Konya – Çin 2022 Yılı İthalat Kalemleri.....	15
5.1.3. Konya - Çin Yıllara Göre İthalat / İhracat Rakamları (Dolar).....	18

1.1. GENEL BİLGİLER GENEL BİLGİLER

Resmi Adı	Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC)
Nüfus	1,41 milyar (2023)
Dil	Mandarin (Pekin Lehçesi)
Yüzölçümü	9 561 000 km ²
Başkent	Pekin (21,9 milyon),
Başlıca Şehirleri	Pekin (21,9 milyon), Şanhay (28,5 milyon), Guanco (13 milyon), Shenzhen (11 milyon)
Yönetim Şekli	Tek parti yönetimi
Devlet Başkanı	Xi Jinping (14 Mart 2013'ten beri)
Para Birimi	Yuan (Renminbi)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: APEC (Asya-Pasifik Ekonomik İş Birliği Forumu), ADB (Asya Kalkınma Bankası), ASEAN- (Güneydoğu Asya Ülkeleri Örgütü), WTO (Dünya Ticaret Örgütü)

1.1.1. Coğrafi Konum

Ülke dünyanın en büyük yüzölçümüne sahip ülkeler sıralamasında Rusya ve Kanada'nın ardından 3. sıradadır. Asya kıtasının doğusunda yer almaktadır. Doğuda Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti; güneydoğuda Makao, güneyde Laos, Birmanya, Vietnam, Hindistan, Bhutan, Nepal; batıda Pakistan, ÇİN, Tacikistan, Kırgızistan, Kazakistan; kuzeyde Moğolistan Halk Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu ile komşudur. Çin'in doğusunda Doğu Çin Denizi ve güneydoğusunda Güney Çin Denizi yer almaktadır. Çin'in toplam kara sınırları uzunluğu 20 000 km'den fazla olup Çin anakarasının toplam sahil uzunluğu ise 18 000 km'nin üstündedir.

Ülke çok geniş bir coğrafi alana sahip olması nedeni ile soğuk kara ikliminden sub-tropik iklime kadar geniş bir iklim kuşağına sahiptir.

Ülkenin başlıca şehirleri Şanhay (22 milyon kişi), Pekin (18,1 milyon kişi), Guanco (10 milyon kişi), Shenzhen (11 milyon kişi)

1.1.2. Siyasi ve İdari Yapı

1 Ekim 1949 tarihinde kurulan ÇHC'nin siyasi yapısı tek parti yönetimine dayanmaktadır. Çin Komünist Partisi (ÇKP) ülkenin tek siyasi hâkimidir. ÇKP 1921 yılında kurulmuştur ve 86 milyonu aşkın üyesi bulunmaktadır. Parti devletle bütünleşmiş olup, devlet politikası parti vasıtasıyla uygulanmaktadır. Devlet Başkanı aynı zamanda ÇKP'nin Genel Sekreteridir.

ÇHC'nin bugünkü Anayasası 1982 yılında onaylanmıştır. Anayasa'ya göre devletin merkez organları; Ulusal Halk Kongresi (UHK), ÇHC Devlet Başkanlığı, Devlet Konseyi, Merkezi Askeri Komisyon, Yüksek Mahkeme ve Başsavcılıktır.

Ulusal Halk Kongresi (Meclis) üyeleri ÇKP tarafından seçilen temsilcilerden oluşmaktadır. Ülkede genel seçim uygulaması yoktur.

Devlet Konseyi (hükümet), devlet idaresinin ve yürütme erkinin en üst organıdır. Hükümet işlerini Devlet Konseyi takip etmektedir. Devlet Konseyi 4 başbakan yardımcısı, 4 konsey üyesi, 25 bakandan oluşmakta ve başında başbakan bulunmaktadır. Devlet Konseyi, idari mevzuata ilişkin yasama işlemlerini gerçekleştirmeye yetkilidir. Ekonomiyi ve diplomatik ilişkileri yönetir ve toplumsal konuları ele alır. Başbakan, Devlet Başkanı tarafından atanır ve görevinden alınır.

Ayrıca, ÇKP liderliğinde siyasi danışma ve istişarelerin yapıldığı “Çin Halkının Siyasi Danışma Konferansı” (ÇHSDK) adlı bir mekanizma da mevcuttur.

Devlet yönetiminin en yetkili organı ÇKP Merkez Komitesi'ne bağlı olan Politbüro Daimî Komitesi'dir. Daimî Komite, Hükümetin de üzerinde bir kurum olup, ülkeyi ilgilendiren önemli konularda son söz sahibidir. Yedi üyeden oluşan Daimî Komite'nin başkanı Devlet Başkanı Xi Jinping'dir. Başbakan Komitenin üyeleri arasında yer almaktadır. Komitenin tüm üyeleri devlet lideri olarak kabul edilmektedir. ÇHC Devlet Başkanı Xi Jinping, Mart 2013 'de göreve başlamış olup, 2018 yılındaki seçimlerin ardından ömür boyu Başkan olarak kalmasına karar verilmiştir.

Çin'de meclisin görevi daha çok temsilidir. Ulusal Halk Kongresi (UHK) adı verilen meclisin üyeleri halk tarafından değil, ÇKP tarafından belirlenmektedir. Üyelerin seçiminde geniş tabanlı temsil gözetilmektedir. UHK yılda bir kez mart ayında toplanmakta ve Hükümet programını ve ihtiyaca göre hazırlanan yeni yasaları onaylamaktadır. Onay işlemi UHK'nın 2987 üyesinin onayıyla neticelenmektedir.

Çin'in idari yapısı 'Tek Ülke İki Sistem' olarak nitelendirilmektedir. Çin ana kara ile birlikte Hong ve Macao Çin Halk Cumhuriyeti'nin bir parçasıdır. Ancak Hong Kong ve Macao Özel İdari Bölge olarak tanımlanmakta ve ana karadan farklı olarak bu bölgelerde serbest ticaret rejimi uygulanmaktadır.

Çin ana karası idari olarak, 22 eyalet, 5 özerk bölge ve 4 belediyeye ayrılmıştır. Bu yapıların hepsi eyalet seviyesinde birimler olarak kabul edilmektedir. Çin Tayvan'ı 23. eyalet olarak kabul etmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki eyaletler her biri nüfus ve yüz ölçümü olarak ortalama bir Avrupa ülkesinin boyutunda ve ölçeğindedir ve dolayısı ile ekonomik ve ticari açıdan da bir ülke olarak değerlendirilebilecek potansiyele sahiptirler.

Eyaletler: Anhui, Fujian, Gansu, Guangdong, Guizhou, Hainan, Hebei, Heilongjiang, Henan, Hubei, Hunan, Jiangsu, Jiangxi, Jilin, Liaoning, Qinghai, Shaanxi, Shandong, Sichuan, Yunnan, Zhejiang

Özerk Bölgeler: Guangxi, İç Moğolistan, Ningxia, Uygur (Xinjiang Uygur), Tibet (Xizang) Belediyeler: Pekin (Beijing), Chongqing, Şanhay, Tianjin

1.1.3. Nüfus ve İstihdam

2023 yılında 1 411 milyar kişi ile dünyada 2. sırada yer alan Çin nüfusunun 2028 yılında 1405 milyar kişi olacağı tahmin edilmektedir. 2021 yılında nüfus artış oranı %0,1 olmuştur.

Ülkede ortalama yaşam süresi 78 yıldır. 1979 yılında başlayan ve 2016 yılında son verilen tek çocuk politikasının sonucunda ülkedeki kadın erkek dağılımı erkekler lehine bozulmuş, nüfus yaşlanmış ve ülkenin en büyük ekonomik gücü olan iş gücünde düşüşe yol açmıştır. Diğer taraftan dışa açılma ve kentsel nüfusun gelirlerini artırması, kentsel alanda yaşayan nüfusun artışı gibi nedenlerle tek çocuk politikası sonlandırılmasına rağmen nüfus artış hızında yavaşlama sürmekte ve bu düşüş özellikle doğum oranlarındaki düşüşe bağlı olarak azalmaktadır. Nüfus içerisinde yaşlıların gençlere oranı giderek artmaktadır. 16-64 yaş arasındaki nüfus 2017 yılından itibaren 1 milyar kişinin altına düşmüş olup, bu düşüş devam etmektedir. 2019 yılında anılan yaş grubundaki nüfus 993 milyon kişi ile toplam nüfusun

%70,9'unu temsil etmektedir. 2019 yılı verilerine göre 0-16 yaş grubunun nüfustaki payı %16,4 (23,4 milyon kişi), 65 yaş ve üstünün nüfustaki payı %12,5 (17,6 milyon kişi) düzeyindedir. Ülkede çalışan nüfusa göre çocuk ve yaşlı nüfusun oranı %40 düzeyindedir. Nüfusun %87'sini Han kökenli Çinlilerden oluşturmakta iken, %13'ünü ise diğer gruplara mensuptur.

Nüfusun %60,2 si şehirlerde yaşamaktadır ve yıllık şehirleşme hızı %2,4 oranındadır. Ülkede okuma yazma oranı %96,3 dür.

Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranının 2023 yılında %5 olacağı ve işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 57. sırayı alacağı tahmin edilmektedir.

1.1.3. Genel Ekonomik Durum

	2022	2023*	2024*	2025*	2026*
GSYİH (Cari Fiyatlar- milyar \$)	17886,33	17700,9	18560,01	19781,7	21059,83
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	3	5	4,2	4,1	4,1
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	12 670	12 541	13 156	14 031	14 952
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	1,9	0,7	1,7	2,2	2,2
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	2,2	1,5	1,4	1,1	1
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	5,5	5,3	5,2	5,2	5,2
Nüfus (milyon)	1411,75	1411,4	1410,78	1409,82	1408,53
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYH'ye Oranı (%)	77	83	87,4	91,8	95,9

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: IMF;

Ekim2023

1978'den itibaren ülkenin attığı 3 önemli adım ülkeyi bugünkü ekonomik yapısının temellerini oluşturmuştur 1978 yılında ülkede reformların başlaması ve dışa açılma politikasının benimsenmesi ile birlikte Çin, merkezi planlı ekonomiden pazar ekonomisine geçmiş ve son 40 yılda ülke ekonomik ve sosyal anlamda hızlı bir gelişmiş, GSYİH'deki büyüme yılda ortalama %10 olmuştur. Bu değer, böylesine büyük bir ekonominin, tarihteki sürdürülebilir nitelikteki, en hızlı büyümesi olmuştur. Bu sayede ülkedeki 800 milyon kişi yoksulluktan kurtulmuştur.

1994 de yapılan vergi düzenlemeleri ve ardında 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütüne üye olması ile dünya ekonomisine tam anlamıyla entegre olmuştur. Sonuç olarak ülke dünyanın üretim ve ticaretinin merkezi olmuştur.

Çin'in 13. Beş Yıllık Planında (2016-2020) sosyal dengesizliklerin giderilmesi, çevre kirliliğinin azaltılması, enerji verimliliğinin artırılması, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimin yaygınlaştırılması ile sosyal güvenlik sisteminin geliştirilmesi esas alınmıştır. Planda büyüme hızı olarak %6,5 hedeflenerek ekonominin yeni bir dengeye oturtulması ve 2020'ye kadar halkın ortalama düzeyde müreffeh bir toplum düzeyine eriştirilmesi hedeflenmişti. IMF verilerine göre 2019 yılında Çin'in Dünya ekonomisine %38,2 pay ile en çok katkı sağlayan ülke olmuştur.

Ülke dünyanın en hızlı büyüyen ekonomisidir. Son 30 yılda ortalama %6 oranında büyümüştür. Gelir dağılımdaki eşitsizlik, hızlı şehirleşme, çevresel sürdürülebilirlik, yaşlanan nüfus ve iç göçler, hızlı ekonomik büyüme ile etkileşim içinde olan diğer faktörlerdir.

Dünya Bankası-2020 yılı verilerine göre ülkenin GSYH'si içinde tarım sektörünün payı % 8, sanayinin % 38 ve hizmetler sektörünün % 5dir.

IMF verilerine göre , 2023 yılında %0,7 olan tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranının 2024 yılında %1,7 olacağı tahmin edilmektedir. (IMF-2023)

2023 yılında cari fiyatlara göre, 18 trilyon dolar olacağı tahmin edilen GSYİH'nin 2024 yılında 19 trilyon dolar olması beklenmektedir. Çin, cari fiyatlara göre, 2023 yılı itibariyle 196 ülke arasında, dünyanın 2. büyük ekonomisidir. 2023 yılında sabit fiyatlara göre %5 oranında artması beklenen GSYİH'nin, 2024 yılında %4,2 oranında artacağı tahmin edilmektedir. Cari fiyatlara göre Çin, 2023 yılında 12 541 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 75. sırada yer almaktadır.

IMF'in 2023 yılında yayınladığı verilere göre, Çin'in 2023 yılında %2 oranında fazla vereceği tahmin edilen cari işlemler dengesinin GSYH'ye oranının, 2024 yılında da %1 oranında fazla vermesi beklenmektedir. 2023 yılında %83 olacağı tahmin edilen devletin genel net borcunun GSYH'ye oranının, 2024 yılında %87 olması beklenmektedir.

2023 yılı ekonomik serbestlik endeksine göre Çin, dünyada 176 ülke arasında 154. sıradadır. Küresel rekabetçilik açısından 2019 yılı verilerine göre dünyadaki 141 ülke arasında Çin 28. sıradadır. (Singapur 1., Türkiye 61.) (World Economic Forum-2023)

Çin'de özel sektörünün GSYH'deki payı %60 düzeyindedir. Özel sektör ayrıca kentlerdeki işgücünde %80, yeni iş imkânlarının sağlanmasında %90 paya sahiptir.

Çin dünyanın en büyük imalat sektörüne sahiptir. Aynı zamanda en hızlı büyüyen tüketici pazarı konumundadır. Ancak tüketimdeki yavaşlama büyüme olumsuz yönde etkilemektedir.

Sanayi ve inşaat sektörü ülke ekonomisindeki payı %46'dır. 2018 verilerine göre dünyanın en büyük çelik üreticisi konumundadır ve küresel çelik üretimin %50'sini gerçekleştirmektedir.

Çin dünyanın en büyük otomobil üreticidir. Dünya elektrikli araba üretim miktarında da 1.sıradaki üreticidir. Ülkede 100 adet elektrikli araç üreticisi bulunmaktadır. 2011 yılına kadar ülke en büyük kişisel bilgisayar üreticisi iken bu konudaki önde gelen firmalar Çin'e bağımlılıklarını azaltmak için tesislerini başka ülkelere taşımışlardır.

Hizmet sektörü kapsamında toptan ve perakende ticaret ülkede alışveriş merkezlerinin, küçük dükkânların restoran ve otel zincirlerinin açılması ile gelişmiştir. Çin'de; Guangdong, Jiangsu, Zhejiang, Shandong, Fujian, Şanhay ve diğer başlıca bölgelerdeki üretim toplam üretimin %80'inden fazlasını kapsamaktadır. Üretimin %90'ından fazlası Çin anakarasında yapılmaktadır. İç pazardaki talep taşrada üretim yapmakta olan firmalarla karşılanmaya çalışılırken, şehirlerdeki küresel firmalar genellikle dış ticarete yönelik üretim yapmaktadır.

Çin'de perakende sektörü ekonomik büyümeden pozitif yönde etkilenmektedir. Perakende sektöründe toplamda yaklaşık % 78,7'lik bir büyüme görülmüştür. Bu büyümede en büyük katkı hükümetin iç talebi arttırmaya yönelik politikalarına ve sektöre yönelik artan yabancı yatırımlara aittir. Çin'de mağaza perakendeciliği son 5 yılda yıllık ortalama %11,9 büyüme göstererek düzenli bir gelişim göstermiştir. Çin'de perakendeciliğin ufak bir kısmını oluşturan telefonla pazarlama, doğrudan postalama, kapıdan kapıya satış gibi yollarla faaliyet gösteren mağaza dışı perakendecilik ise henüz gelişme aşamasındadır.

Çin'in perakende sektörünün her geçen yıl büyüüp küresel perakende pazarındaki payını giderek arttırması beklenmektedir. 2020 yılına gelindiğinde Çin'in küresel perakende pazarındaki satışların %36'sına sahip olacağı öngörülmektedir. Dünyanın en çok perakende satış yapan ilk iki şehrinin sırasıyla Şanhay ve Pekin olacağı tahmin edilmektedir. Toplam perakende satışlarındaki yüksek artış rakamlarına rağmen Çin, BRIC ülkeleri içinde kişi başına perakende harcamalarında yıllık 2 000 dolarlık harcama ile Rusya ve Brezilya'nın ardından üçüncü sırada yer almaktadır. Çin perakende sektörünün hızlı büyümesinde hızlı kentleşmenin ve orta sınıf tüketici sayısındaki artışın bu gelişmede önemli etkisi bulunmaktadır. Çinli tüketiciler ürünlere kolay ve uygun şartlarda erişim beklentisine sahiptir. Bunun sonucu olarak perakende sektörünün tüketicilere erişiminde elektronik ticaret (e-ticaret) önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Turizm işgücü ve döviz girdisi için önem arz eden bir sektördür. Diğer taraftan, lüks tüketim sektörü ülkede çok hızlı gelişmektedir. Bu kapsamda gıda ve alkollü alkolsüz içecekler, otomotiv, hazır giyim ile hizmet sektöründe restoranlar öne çıkmaktadır. Çin'in son yıllardaki tüketici eğilimlerinde etkileyen en önemli faktörlerden biri sayıları 200 milyonu bulan üst gelir grubundaki tüketicilerdir. 1,4 milyar nüfusa sahip Çin'de 400 milyon Çinlinin kişi başına düşen yıllık geliri satın alma gücü paritesine göre 8 bin Amerikan dolarının üstündedir. Lüks tüketim, zenginliğin ve sosyal statünün bir göstergesi olarak sayıldığından bir bireyin maddi durumunda ani bir yükseliş olduğunda lüks tüketime yönelmesi birey için gayet normal bir ihtiyaç olarak görülmeye başlamıştır.

2.1. SEKTÖRLER

2.1.1. Tarım ve Hayvancılık

Dünya nüfusunun beşte birinin yaşadığı Çin, global gıda üretiminin dörtte birini tek başına karşılamaktadır. Çin, miktar bakımından dünyanın en büyük tarım üreticisidir. Bununla birlikte tarımsal ürün ithalatında önemli bir ülke olan Çin, parasal değer bakımından en çok tarım ürünü ithal eden ikinci ülke konumundadır. Buğday ve pirinç üretiminde dünya lideri olan Çin; mısır, arpa ve yağlı tohum üretiminde de önde gelen ülkelerden biridir. ABD ile ticaret savaşlarından sonra tarım politikasını değiştiren Çin, daha fazla soya üretirken; buğday ve pirinç üretiminde kendi kendine yetme stratejisini sürdürmeyi hedeflemektedir.

Hayvancılık, balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği de Çin ekonomisinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Çin’de 70 yıl önce yetersiz olan tahıl üretimi, arz-talep bakımından dengeye oturarak yeni bir düzeye çıkmıştır. Ülkenin tahıl üretimi 1949’da ise bu rakam sadece 113 milyon ton iken , 2021’de 682,9 milyon tona ulaşmıştır. 2001-2020 dönemi için ithal edilen tahıl ürünlerinin %75,4’ünü soya fasulyesi oluşturmaktadır. En çok tüketilen iki ürün olan pirinç ve buğdayın ithalattaki payı ise %6’dır.

Çin, tahıl üretiminin 600 milyon tonun altına düşmesini istememektedir. Bundan dolayı da en az 110 milyon hektarlık alanda tahıl üretimini sürdürmeyi hedeflemektedir. Ülkede şu anda 134,9 milyon hektarlık tarım alanı mevcuttur. Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) mevzuatı uyarınca, gıda ürünleri ithalatında bütün ihracatçı ülkeler tarafından risk analizi ve ürün spesifik protokollerin imzalanmasını öngören bir pazara giriş sürecinin tamamlanması gerekmektedir. Konu ile ilgili kurum olan ÇHC Kalite Kontrol, Denetim ve Karantina Genel İdaresi (AQSIQ) yeniden yapılandırılmış, 2017 yılından bu yana anılan konu kapsamında ÇHC Gümrükler Genel İdaresi (GACC) yetkili kılınmıştır.

Gıda sektörü, ülkemizin Çin’e yönelik ihracatının geliştirilmesi ve ürün çeşitliliğinin sağlanması açısından önem ve potansiyel arz eden bir sektör konumundadır. Bu kapsamda, ülkemizin gıda ürünlerinin Çin’e yönelik ihracatının artırılması amacıyla bir süredir sistematik çalışmalar yürütülmektedir. Gıda ürünlerimizin Çin’e yönelik girişinin kolaylaştırılması amacıyla, iki ülke arasında iş birliğine yönelik bir çerçeve anlaşması olan “Gıda Güvenliği Anlaşması” 19 Nisan 2013 tarihinde imzalanmış bulunmaktadır. Çin’e gıda ürünlerimizin ihracatı kapsamında 2019 yılında kiraz ihracatımızda fümigasyon yönteminin önü açılmış(mevcut durumda geçici olarak kapalı) , antepfıstığı ihracatımız resmi olarak başlamış, Çin’e ihraç edilebilen su ürünlerimize ise ton balığı ve alabalık ürünleri eklenmiştir. 2020 yılında ise süt ürünleri ve kanatlı eti ihracatımızın önü açılmıştır. 2021’de UHT süt ürünleri ihracatımız başlamıştır. Yeni ürünler ekleme yönündeki çalışmalarımız kapsamında ÇHC Gümrükler Genel İdaresi nezdindeki girişimlerimize narenciye, nar ve iç badem, üzüm, kivi, elma ve defne yaprağı ürünlerinde devam edilmektedir.

2.1.2. Sanayi

İmalat sanayi, düşük maliyetlerin de sağladığı avantaj sayesinde Çin büyümesinin itici gücü olmuştur ve artan maliyetlere rağmen büyük ölçüde bu konumunu korumaktadır. Çin GSYH'sinin %39,4 (yaklaşık 6,86 trilyon dolar) tekabül eden imalat sektörü, süreç içerisinde kaliteyi, teknoloji içeriğini ve katma değeri artırarak dünya standartlarında üst konumlara ulaşmıştır. Bununla birlikte bugün Çin'in ihraç ettiği sanayi ürünlerinin yarısı yabancı sermayeye sahip şirketler tarafından üretilmektedir.

Çin'in artık fiyatların düşük olduğu bir ülke olmadığını unutmamak gerekmektedir. Çin'de üretim maliyetleri arttıkça fiyatlar da giderek yükselmiş ve bu fiyat artışları tüm sektörlerle yansımıştır. Çin şu anda dünyadaki; • Çeliğin yüzde 50'sini, • Otomobillerin yüzde 30'unu, • Cep telefonlarının yüzde 90'ını, • Bilgisayarların yüzde 80'ini, • Gemilerin yüzde 40'ını, • Ayakkabıların yüzde 60'ını üretmektedir. Tüm bu bilgiler kapsamında, Çin'in birçok sektör açısından dünyanın üretim merkezi olduğunu söylemek gerekmektedir.

2.1.3. Madencilik

Çin maden ve mineraller yönünden zengin bir ülkedir. Dünyadaki en büyük altın üreticisidir. Aralarında demir cevheri, demir alaşımli metal cevherleri kömür, kalay, doğal gaz, cıva, manganez, vanadyum, kurşun, çinko, alüminyumun fosfat, tungsten, uranyum, manyetit molibden, titanyum, az bulunan toprak elementlerini olmak üzere yaklaşık 17 maden ve mineral türü ve madene sahip olması ile lider konumundaki ülkedir. Çin kömür rezervleri açısından dünya birincisidir.

Çin dünyanın en büyük kömür üreticisi ve tüketicisidir. Hali hazırda toplam enerji ihtiyacının %70'i kömürden elde edilmektedir. Ülkenin ayrıca petrol, doğal gaz kaynakları mevcuttur ancak önemli bir ham petrol ithalatçısıdır. Bunlara ek olarak uzay teknolojisi ve elektronik alanında kullanılan bazı ender bulunan madenlerin de artan orandaki üretici ve ihracatçısıdır. Çin'in gelişen madencilik sektörü büyük ölçüde yerel talebi karşılamak için çalışmakta ve talebin büyüklüğü karşısında bunda da tam yeterli olamamaktadır. Örneğin, Çin her ne kadar önemli bir petrol üreticisi olsa da (dünyanın en büyük 5. üreticisi) ürettiği petrol ancak kendi ihtiyacının yarısını karşılamaya yetmektedir.

2.1.4. Hizmetler

Üçüncü endüstri olarak tabir edilen hizmet sektörü halen Çin'de en hızlı büyüyen ve uluslararası ölçekte etkisini artıran sektör durumundadır ve GSYİH'nin %52,2'sini (7,4 trilyon dolar) oluşturmaktadır.

2.1.5. Lojistik

Çin'in lojistik altyapısı, başta ulaştırma ve telekomünikasyon olmak üzere oldukça kaliteli durumda olup büyük yatırımlarla bu alanda daha da fazla gelişme kaydedilmesi amaçlanmaktadır. Ancak, kalitenin ülkenin her bölgesinde aynı olmadığını, lojistik altyapısının ülkenin ekonomik olarak daha gelişmiş kesimlerinde daha yaygın ve daha kaliteliyken, ülkenin iç ve batı kesimlerine gidildikçe seyrekleştiğini ve kalitenin de düştüğünü göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

Çin genelinde toplam 5,2 milyon kilometrelik karayolu bulunmakta olup bunun 160 bin kilometresi otobandır. 146 bin kilometrelik toplam uzunluğa sahip demiryolları içerisinde 37.900 km uzunluğunda yüksek hızlı tren hattı mevcuttur. Çin’de ekonomik büyümenin yüksek bir performansla devam etmesi, üretimin ve ticaretin artması ve elektronik ticaretin de gelişmesiyle birlikte lojistik sektörü hızlı bir gelişim sürecine girmiştir. Çin Bilimler Akademisi’nin yaptığı bir hesaplama göre ülkedeki lojistik sektörü 2019 yılı itibariyle 46,5 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaşmıştır.

2.1.6. Enerji

Su kaynakları kritik öneme sahiptir. Zira gerek tarımda sulama için gerekse elektrik üretiminde kullanılmaktadır. Çin dünyada en büyük hidroelektrik enerji üretimi yapılan ülkesidir ve dünyanın en büyük hidroelektrik santrali Three Gorges Barajı 22.500 megavat enerji üretimi ile küresel anlamda en büyük kapasiteye sahip barajdır. Nüfusun tamamının elektriğe ulaşımının tamamlandığı ülkede, elektrik tüketiminin yaklaşık %15’i yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilirken, yaklaşık yüzde %75’i petrol, gaz ve kömürden (%70) elde edilmektedir.

DIŞ TİCARET

3.1. DIŞ TİCARET

3.1.1. Genel Durum

2022 yılı dış ticaret verilerine göre Çin, en yüksek ticaret hacmine sahip, en fazla dış ticaret fazlası veren, birinci sıradaki ihracatçı ve ikinci sıradaki ithalatçı ülkedir.

Ülkenin ihracatında en önemli ürün grupları: makineler, motorlu kara taşıtları ve aksamı, elektrikli makina ve cihazlar, ecza, mineral yakıtlar ve yağlar mekanik cihazlar ve aletler, mobilyalar ve aydınlatma cihazları, plastikler ve plastikten mamul eşyalar,.

Ülkenin ithalatında en önemli ürün grupları elektrikli makina ve cihazlar, mineral yakıtlar, yağlar, mekanik cihazlar ve aletlerdir.

Ülkenin Dış Ticareti (Bin Dolar)

Yıllar	2018	2019	2020	2021	2022
İhracat	2.494.230.195	2.498.334.248	2.588.402.392	3.361.814.264	3.593.601.450
İthalat	2.134.987.265	2.066.513.429	2.057.021.048	2.675.680.064	2.715.998.754

Kaynak: Trademap

3.1.2. Başlıca Ürünler İtibariyle Çin İhracatı (Bin Dolar)

ÜRÜNLER	2020	2021	2022
Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	223.208.412	257.643.835	238.088.761
Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	170.177.696	204.529.093	187.904.868
Elektronik entegre devreler	116.989.222	155.301.817	154.524.111
Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	35.655.866	48.792.510	65.880.033
Elektrik akümülatörleri (bunların separatörleri dahil)	20.159.080	33.618.467	57.227.987
Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	32.931.218	45.566.117	49.733.198
Üç tekerlekli bisikletler, skuterler, oyuncak bebekler, diğer oyuncaklar, küçültülmüş modeller, bilmece (puzzle)	33.482.981	46.118.845	48.356.191
Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	25.595.911	32.477.918	48.301.151

Kaynak: Trademap

3.1.3. Başlıca Ürünler İtibariyle Çin İthalatı (Bin Dolar)

ÜRÜNLER	2020	2021	2022
Elektronik entegre devreler	350.770.305	433.726.562	416.525.199
Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	178.452.855	258.053.155	365.512.020
Demir cevherleri ve konsantreleri	123.732.361	182.641.645	128.096.630
Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	33.045.556	61.205.449	90.727.470
Altın (platin kaplamalı altın dahil)	11.414.919	47.279.403	76.653.548
Soya fasulyesi	39.545.574	53.528.188	61.235.993
Bakır cevherleri ve konsantreleri	36.472.871	56.805.658	56.328.467
Otomobiller	44.923.987	52.852.668	52.273.905
Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	30.601.055	36.073.461	37.097.581
Yarı iletken disklerin, külçelerin, entegre devrelerin vb imalatında kullanılan makine ve cihazlar; aksam-parça-aksesuar	31.642.114	41.000.149	34.721.757
Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular	33.920.010	41.399.971	34.554.983
Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	26.734.683	33.355.654	32.536.718
Taşkömürü; taşkömüründen elde	16.411.782	27.050.007	30.282.017

Kaynak: Trademap

3.1.4. Başlıca Ülkeler İtibariyle Çin İhracatı (Bin Dolar)

Sıra	Ülke	2022
1.	ABD	582.756.120
2.	Hong Kong	297.538.449
3.	Japonya	172.927.436
4.	G. Kore	162.621.428
5.	Vietnam	146.959.900
6.	Hindistan	118.501.523
7.	Hollanda	117.730.975
8.	Almanya	116.226.632
9.	Malezya	93.711.252
10.	Tayvan	81.586.754
11.	İngiltere	81.544.682
12.	Singapur	81.167.608
13.	Avustralya	78.827.036
14.	Tayland	78.479.645
15.	Meksika	77.534.944
...
28.	Türkiye	34.033.749

Kaynak: Trademap

3.1.5. Başlıca Ülkeler İtibariyle Çin İthalatı (Bin Dolar)

Sıra	Ülke	2022
1.	Tayvan	238.091.695
2.	G. Kore	199.667.118
3.	Japonya	184.496.995
4.	ABD	178.956.846
5.	Avustralya	142.091.499
6.	Rusya	114.148.971
7.	Almanya	111.399.129
8.	Malezya	109.878.980
9.	Brezilya	109.522.043
10.	Vietnam	87.960.626
11.	S. Arabistan	78.045.605
12.	Endonezya	77.770.058
13.	Tayland	56.517.649
14.	İsviçre	49.907.977
15.	BAE	45.407.517
...
60.	Türkiye	4.520.330

Kaynak: Trademap

TÜRKİYE İLE TİCARET

4.1. TÜRKİYE İLE TİCARET

Yıllar	2020	2021	2022	2023
İhracat	2.657.019.713	3.366.110.271	3.017.842.583	2.780.788.374
İthalat	22.044.440.572	30.952.738.332	38.682.059.578	39.699.288.820

Kaynak: TUİK

4.1.1. Türkiye'nin Çin'e İhracatında Başlıca Ürünler (2023)

Fasıl adı	İhracat Dolar
Metal cevherleri, cüruf ve kül	934.199.751
Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	491.937.132
İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	307.784.982
Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	120.183.881
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	113.867.513
Nikel ve nikelden eşya	79.811.778
Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	69.535.933
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	60.858.939
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	53.861.550
Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	37.747.418
Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	34.173.527
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	30.200.630
Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülâsalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	29.309.522
Bakır ve bakırdan eşya	28.685.126
Örme giyim eşyası ve aksesuarı	28.233.320
Demir veya çelikten eşya	27.345.891
Kauçuk ve kauçuktan eşya	22.712.636
Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	22.701.446

Kaynak: TUİK

4.1.2. Türkiye'nin Çin'den İthalatında Başlıca Ürünler

Fasıl adı	İthalat Dolar
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları,aksam-parça-aksesuarı	10.811.549.693
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	9.586.439.000
Demir ve çelik	3.062.995.927
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	2.119.461.407
Organik kimyasal ürünler	2.104.846.790
Plastikler ve mamulleri	1.718.588.014
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	980.383.680
Demir veya çelikten eşya	836.769.201
Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	813.341.453
Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	462.838.404
Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülâsalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	437.460.070
Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	386.605.253
Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	351.896.470
Cam ve cam eşya	331.046.522
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	306.356.559
İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	303.409.296
Sentetik ve suni devamsız lifler	271.714.941
Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, fırça vb.)	259.021.627
Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	251.276.259

Kaynak:TÜİK

KONYA İLE TİCARET

5.1. KONYA İLE TİCARETİ

5.1.1.Konya – Çin 2022 Yılı İhracat Kalemleri

Ürün Adı	Dolar (Bin)
Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	2.785.751
Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	2.327.876
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	2.309.182

Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	2.033.229
Demiryolu vb hatlara ait taşıtlar ve malzemeler, bunların aksam-parçaları, mekanik trafik sinyalizasyon cihazları	709.496
Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	667.689
Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı, at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	412.486
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	215.788
Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	203.000
Kakao ve kakao müstahzarları	74.550
Şeker ve şeker mamulleri	69.378
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	46.567
Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazır yemeklik katı yağlar	42.814
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	35.101
Demir veya çelikten eşya	34.859
Eczacılık ürünleri	34.073
Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	33.398
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	32.177
Kauçuk ve kauçuktan eşya	10.382
Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalaları, çay hülusalaları, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	9.153
Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	3.059
Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	2.497

Kaynak: TÜİK

5.1.2.Konya – Çin 2022 Yılı İthalat Kalemleri

Ürün Adı	Dolar (Bin)
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	90.923.680
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	88.605.079
Organik kimyasal ürünler	26.660.027
Demir ve çelik	23.804.226
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	23.635.154
Demir veya çelikten eşya	18.780.655
Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	11.933.317

Kauçuk ve kauçuktan eşya	10.875.283
Plastikler ve mamulleri	10.629.519
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	10.622.837
İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	8.107.495
Muhtelif kimyasal maddeler	6.098.849
Metal cevherleri, cüruf ve kül	3.090.565
Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	2.618.998
Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülasalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	2.257.438
Cam ve cam eşya	2.167.452
Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	1.960.577
Gübreler	1.795.691
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	1.762.236
Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokunabilir mensucat, dokunabilir maddelerden teknik eşya	1.587.537
Diğer adi metallere (tungsten, molibden, tantal, magnezyum, kobalt, bizmut, kadmiyum, vb.), sermetler, bunlardan eşya	1.563.078
Adi metallere aletler, bıçakçı eşyası ve sofrta takımları, adi metallere bunların aksam ve parçaları	1.513.934
Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	1.304.971
Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı, at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	1.038.926
Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	1.001.624
Eczacılık ürünleri	718.281
Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	675.687
Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	662.535
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	431.313
Bakır ve bakırdan eşya	405.069
Şeker ve şeker mamulleri	325.575
Sentetik ve suni devamsız lifler	287.203
Albüminoid maddeler, değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler,enzimler	243.384
Örme eşya	224.666
Lak, sakız, reçine ve diğer bitkisel özsu ve hülasalar	210.645
İpek	208.720
Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülasaları, çay hülasaları, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	208.379
Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	203.187

Seramik mamulleri	198.672
Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardan eşya, yapma çiçekler, insan saçından eşya	194.482
Kakao ve kakao müstahzarları	189.502
Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	187.847
Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	178.394
Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	174.596
Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, muşklar, bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	155.257
Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fırça vb.)	120.461
Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	61.899
Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	55.940
Demiryolu vb hatlara ait taşıtlar ve malzemeler, bunların aksam-parçaları, mekanik trafik sinyalizasyon cihazları	55.063
Deri-saraciye eşyası, eyer-koşum takımları, seyahat eşyası, el çantaları vb mahfazalar, hayvan bağırsağından mamul eşya	48.024
Saatler ve bunların aksam ve parçaları	28.115
Örme giyim eşyası ve aksesuarı	23.974
Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	18.903
Örölmeye elverişli bitkisel maddeler, tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan bitkisel ürünler	17.724
Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayiinin diğer mamulleri, el ve makina yazısı metinler ve planlar	16.147
Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	14.463
Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	13.520
Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	12.045
Özel dokunmuş mensucat, tuftedilmiş dokunabilir mensucat, dantela, duvar halıları, şeritçi ve kaytancı eşyası, işlemler	10.469
Örölmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	7.196
Mantar ve mantardan eşya	6.454
Nikel ve nikelden eşya	5.411
Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökleri ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	3.336
Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya	1.226

Kaynak: TÜİK

5.1.3. Konya - Çin Yıllara Göre İthalat / İhracat Rakamları (Dolar)

Dolar	2019	2020	2021	2022	2023
İhracat	14.582.604	17.863.299	44.501.066	12.062.550	16.284.986
İthalat	143.168.550	194.937.194	265.678.145	368.122.125	447.425.433

Kaynak:TÜİK